

నిల్వవుటద్దం

తెలుగు దినపత్రిక

RNI TGTEL/26/A7386

బాలయ్య వాయిస్‌తో
అదిరిపోయిన ఫహద్ ఫాజల్
టైలర్!

హైదరాబాద్ సంపుటి: 30 సంచిక:3016 పేజీలు:06 చీఫ్‌ఎడిటర్ వై .రమ నాగరాజు శుక్రవారం 2 అక్టోబర్ 2026 వేల:4/-

ప్రభుత్వ ఉద్యోగులు, పెన్షనర్లకు రెండు డీపిలు

హైదరాబాద్

రాష్ట్రంలోని ప్రభుత్వ ఉద్యోగులకు, రిటైర్డ్ ఉద్యోగులకు రెండు డీపిలు ఇచ్చేందుకు రాష్ట్ర మంత్రివర్గం ఆమోదం తెలిపింది. 2024 నుంచి బకాయి ఉన్న డీపిలలో రెండు డీపిలను వెంటనే మంజూరు చేయాలని నిర్ణయం తీసుకుంది. అప్పటి నుంచి బకాయి వద్ద ఎరియర్స్‌ను వాయిదాల్లో చెల్లిస్తారు. దీంతో ప్రతి ఏడాది రాష్ట్ర ప్రభుత్వంపై

- ఉద్యోగులు, పింఛనర్లకు ప్రభుత్వం శుభవార్త
- 2 డీపిలు మంజూరు చేస్తూ కేబినెట్ ఆమోదం
- కరవు పరిస్థితులపై చేపట్టాల్సిన చర్యలపై కేబినెట్ సభకమిటీలో చర్చించాలి
- సీఎం రేవంత్ రెడ్డి అధ్యక్షతన జరిగిన మంత్రివర్గ సమావేశంలో నిర్ణయం తీసుకున్నారు
- తీర్మానంలోనే అఖిలపక్ష సమావేశం ఏర్పాటు చేయాలని సీఎం రేవంత్ రెడ్డి ఆదేశం
- ఎరియర్స్‌ను వాయిదాల్లో చెల్లించాలని నిర్ణయం..
- డీపిలతో రాష్ట్ర ఖజానాపై 2,500 కోట్ల భారం..
- కరవు పరిస్థితులపై కేబినెట్ కీలక నిర్ణయాలు..

రూ.2500 కోట్ల భారం పడనుంది. సీఎం రేవంత్ రెడ్డి అధ్యక్షతన తెలంగాణ సచివాలయంలో జరిగిన కేబినెట్ సమావేశంలో పలు కీలక నిర్ణయాలు తీసుకున్నారు. రాష్ట్రంలో ఎల్సీసీ పరిస్థితులపై కేబినెట్‌లో సుదీర్ఘ చర్చ జరిగింది. రాష్ట్రంలో ఈ వానాకాలంలో దాదాపు 17 శాతం వర్షపాతం లోటు ఉంది. నివ్వెట్లో రుతుపవనాల కాలం కూడా ముగిసింది. దాదాపు 235 మండలాల్లో తీవ్ర - మినా3లో

లక్షలాది యువత
ఆకాంక్షలకు ప్రతీక
యూపీఎస్సీ

- యూపీఎస్సీ శతాబ్ది ఉత్సవాల్లో పాల్గొన్న ప్రధాని సరేంద్ర మోదీ
- స్మారక నాణెం, పోస్టల్ స్టాంప్‌ను అవిష్కరించిన ప్రధాని
- లక్షలాది మంది యువత ఆశయాలకు యూపీఎస్సీ ప్రతీక అని వ్యాఖ్య
- సర్కార్ పబ్లిక్, నేతాజీ సుభాష్ చంద్రబోస్ సేవలను స్మరించుకున్న ప్రధాని
- భారత పైలట్ స్పేస్ డ్రెస్సాన్ని కొనియాడిన మోదీ

కాంగ్రెస్ పార్టీ ఎంతకైనా దిగజారుతుంది

- హిందూ దేవుళ్లపై మాట్లాడితే ప్రజల మద్దతు రాదు
- సీఎం రేవంత్ వ్యాఖ్యలకు కిషన్ రెడ్డి కొంటర్
- అస్సాంకు చెందిన ప్రతిదిన అనే పత్రిక నిర్వహించిన సదస్సులో రేవంత్ రెడ్డి చేసిన వ్యాఖ్యలను కిషన్ రెడ్డి తప్పుబట్టారు
- శివుడు, శ్రీరాముడిని వేరు చేసి మాట్లాడాల్సిన అవసరం ఏం వచ్చిందని ప్రశ్నించారు

హైదరాబాద్

హిందువుల మనోభావాలు దెబ్బతీసేలా సీఎం రేవంత్ రెడ్డి మాట్లాడుతున్నారని కేంద్రమంత్రి కిషన్ రెడ్డి మండిపడ్డారు. రేవంత్ రెడ్డి శివుడు, శ్రీరాముడిని వేరు చేసి మాట్లాడుతున్నారని ఆలాంటి మాటలు మాట్లాడాల్సిన అవసరం ఏం వచ్చిందని ప్రశ్నించారు. దిల్లీలో కిషన్ రెడ్డి మీడియా సమావేశం నిర్వహించారు. ఇటీవల అస్సాంకు చెందిన ప్రతిదిన అనే పత్రిక నిర్వహించిన సదస్సులో రేవంత్ రెడ్డి చేసిన వ్యాఖ్యల పట్ల ఆయన తీవ్రంగా ఆగ్రహించిన వ్యక్తం చేశారు. హామీల గురించి అడిగితే కొత్త వివాదాలు తెరపైకి తెస్తున్నారని, లోక్ సభ విపక్ష నేత రాహుల్ గాంధీ మెప్పుకోసమే రేవంత్ రెడ్డి ఆలా మాట్లాడుతున్నారని కిషన్ రెడ్డి విమర్శించారు. హిందూ దేవుళ్లపై మాట్లాడితే ప్రజల మద్దతు రాదని, హామీలు అమలు చేసి మంచి పాల అందిస్తేనే ప్రజల మద్దతు కాంగ్రెస్ పార్టీకి వస్తుందని హితవు పలికారు. మతం, కులం ప్రాంతాల మధ్య విభేదాలు సృష్టించడం కాంగ్రెస్ కు అలవాటేనని, రాజకీయ - మినా3లో

సీఈసీ రాజీనామా చేయాల్సిందే

- లేదంటే జంతర్ మంతర్ వద్ద మళ్లీ నిరసనలు: దీప్తి వార్నింగ్
- సీఈసీ జ్ఞానేశ్ కుమార్ రాజీనామాను చేయాలని సీజేపీ డిమాండ్
- లేనిపక్షంలో నిరసనలు చేపడతామని హెచ్చరిక
- అక్టోబర్ 2 నుంచి దిల్లీలోని జంతర్ మంతర్ వద్ద ఆందోళనలు

ఫారం- 6లో మార్పులకు
ఎవరు ఆదేశించారు

- ఈసీపై రాహుల్ గాంధీ ప్రశ్నలు
- ఈసీపై మరోసారి రాహుల్ ప్రశ్నల వర్షం
- ఫారం- 6లో మార్పులు చేయాలని టీసీఎస్సీ ఎవరు ఆదేశించారన్న రాహుల్
- దానిపై టీసీఎస్సీలో ఎవరు సంతకం చేశారని నిలదీసిన కాంగ్రెస్ అగ్రనేత

కెప్టెన్ మచ్ఛర్ను చూసి
భారతదేశం గర్విస్తోంది

- 174 మంది ప్రాణాలు కాపాడిన
కెప్టెన్ స్మిత్ మచ్ఛర్పై ప్రధాని మోదీ ప్రశంసలు
- తీవ్రంగా గాయపడినా ప్రయాణికుల ప్రాణాల కోసం పోరాడిన పైలట్
- విమానాన్ని దారి మళ్లించి సౌదీ అరేబియాలో సురక్షితంగా ల్యాండ్‌ింగ్
- పైలట్ డ్రెస్సాన్ని ప్రశంసించిన ట్రంప్

సర్ ప్రక్రియ గడువు మళ్లీ పొడిగించే ఉద్దేశం లేదు

- ఓటరు జాబితా ప్రత్యేక సమగ్ర సవరణలో భాగంగా రాష్ట్రంలో 92 లక్షల మందికి నోటీసులు ఇచ్చాం
- రాష్ట్ర ప్రధాన ఎన్నికల కమిషనర్ (సీఈసీ) సుదర్శన్ రెడ్డి
- ఎన్నికల కమిషన్ సర్టిఫైడ్ కొన్ని మార్పులు చేసింది
- సర్ ప్రక్రియ జరుగుతున్న రాష్ట్రాల్లో ఫామ్-6తో పాటు డిక్లరేషన్ తీసుకోవాలని ఈసీ ఆదేశాలు ఇచ్చింది

ఖైరతాబాద్ ఉపఎన్నికపై

సస్పెన్స్

- వాటితో పాటు నిర్వహిస్తారా?.. ముందే నిర్వహిస్తారా?
- ఖైరతాబాద్ నియోజకవర్గ ఉపఎన్నికపై ఉత్తర నెలకొంది
- ఓటర్ల తుది జాబితా ప్రకటించే వరకు ఉప ఎన్నికకు వెళ్లే పరిస్థితులు లేవని తెలుస్తోంది
- 2024 ఏప్రిల్ 23 నుంచి ఖైరతాబాద్ స్థానం ఖాళీ అయింది.
- ఖైరతాబాద్లో ఉపఎన్నిక నిర్వహించడంపై కేంద్ర ఎన్నికల సంఘం ఆలోచన

ఖైరతాబాద్ అసెంబ్లీ నియోజకవర్గంపై ఎలక్షన్ పై కేంద్ర ఎన్నికల సంఘం తీసుకునే నిర్ణయంపై సర్వత్ర ఉత్తర నెలకొంది. 2024 ఏప్రిల్ 23 నుంచే ఖైరతాబాద్ నియోజకవర్గం ఖాళీగా ఉన్నట్లు ఇటీవల శాసనసభ కార్యదర్శి గజిట్ నోటిఫికేషన్ కూడా విడుదల చేశారు. శాసనసభ కార్యదర్శి గజిట్ నోటిఫికేషన్ పై కేంద్ర ఎన్నికల సంఘానికి తెలంగాణ రాష్ట్ర డిప్ టెలెగ్రాఫ్ కార్యాలయం అధికారులు తాజాగా లేఖ రాశారు. సాధారణంగా ఎక్కువైనా నియోజకవర్గం ఖాళీ అయితే 6 నెలల్లోగా బై

ఎలక్షన్ నిర్వహించాల్సి ఉంటుంది. కానీ ఈ నియోజకవర్గ విషయంలో తలెత్తిన పరిణామాలతో ఇది సాంకేతికంగా రెండున్నర సంవత్సరాలుగా ఖాళీగా ఉంది. ఈ పరిస్థితుల్లో వెంటనే ఉప ఎన్నిక ప్రక్రియను ప్రారంభించాల్సి ఉంటుంది. వచ్చే సంవత్సరం ఫిబ్రవరి, మార్చి నెలల్లో ఉత్తరాఖండ్, గోవా, మణిపూర్, పంజాబ్, ఉత్తరప్రదేశ్ రాష్ట్రాల్లో అసెంబ్లీ ఎన్నికలు జరిగే అవకాశాలున్నాయి. వాటితో పాటే ఖైరతాబాద్ నియోజకవర్గ ఉప ఎన్నిక జరపాలా? లేక ముందే నిర్వహించాలా? అనే అంశంపై అధికారులు చర్చిస్తున్నట్లు తెలుస్తోంది. - మినా3లో

మరో 15 రోజుల్లో ఈశాన్య రుతుపవనాలు రాక

- 'ఎల్ నిసో' ఎఫెక్ట్ ఎప్పటి వరకు ఉంటుందంటే?
- భారత వాతావరణ శాఖ కీలక ప్రకటన
- అక్టోబరు 15 నుంచి 21 మధ్య దేశంలోకి ఈశాన్య రుతుపవనాలు వచ్చే ఛాన్స్ ఉందని వెల్లడి
- మరో కొద్ది రోజుల్లో నైరుతి రుతుపవనాలు ముగియనున్నాయన్న ఐఎండీ

సీఈసీ రాజీనామా చేయాల్సిందే

ఓటర్ల జాబితా ప్రత్యేక సమగ్రి సవరణ(ఎన్ఐఐఆర్) ప్రక్రియకు సంబంధించి వెలువడిన వార్తా కథనాల దృష్ట్యా ప్రధాన ఎన్నికల కమిషనర్ (సీఈసీ) జ్ఞానేశ్ కుమార్ రాజీనామాను చేయాలని 'కాక్రేడ్ జనతా పార్టీ' (సీజేపీ) డిమాండ్ చేసింది. లేని పక్షంలో దేశవ్యాప్తంగా నిరసనలు చేపడతామని సీజేపీ వ్యవస్థాపకుడు అభిజిత్ దీప్షి గురువారం హెచ్చరించారు. అక్టోబర్ 2 నుంచి దిల్లీలోని జంతర్ మంతర్ వద్ద ఆందోళన నిర్వహిస్తామని పేర్కొన్నారు. ముంబయి డ్రైన్ క్లబ్లో జరిగిన సమావేశంలో దీప్షి ఈ మేరకు వ్యాఖ్యానించారు. “జజ్జుజ్జు జ్ఞానేశ్? కుమార్ రాజీనామా చేయాలి. ఆయనపై క్రిమినల్ కేసు నమోదు చేయాలి. ఆయన పదివి నుంచి వైదొలిగి వరకు నిరసనలు కొనసాగుతాయి. గోవా, కర్ణాటక, బంగాల్, ఉత్తర్?ప్రదేశ్, బిహార్, ఝార్ఖండ్? రాష్ట్రాల్లో నిరసనలు చేపడతాం. వీటితో పాటు దిల్లీలోని జంతర్ మంతర్ వద్ద కూడా నిరసన చేపడతాం. అలాగే జజ్జుజ్జు నియామకం పారదర్శకంగా జరగాలి. ఇందులో పౌర సమాజం భాగస్వామ్యం ఉండాలి.” ఎన్ఐఐఆర్ ప్రక్రియపై ఎన్నికల కమిషన్లో విభేదాలున్నాయంటూ ఇటీవల మీడియాలో వార్తలు వెలువడ్డాయి. దీంతో రాజకీయపరంగా తీవ్ర దుమారం రేగింది. ఎన్నికల కమిషనర్లు సుశీర్ సింగ్ సంగు, వివేక్ జోషి పది నెలల కాలంలో కనీసం 14 సందర్భాల్లో అభ్యంతరాలు వ్యక్తం చేశారని ఆరోపణలు వచ్చాయి. అయితే, ఈ అంశంపై అనేక ప్రతిపక్ష పార్టీలు జ్ఞానేశ్? కుమార్పై విమర్శలు గుప్పించాయి. సీఈసీ రాజీనామాను డిమాండ్ చేశాయి. ఇది జరిగిన కొద్దిరోజులకే ఎన్నికల సంఘం పూర్తి స్థాయి సమావేశం నిర్వహించింది. ఓటర్ల జాబితాల ౫౫=తో సహా అన్ని నిర్ణయాలను ముగ్గురు సభ్యుల కమిషన్ ఏకగ్రీవంగా తీసుకుందని తనీ ఒక ప్రకటనలో స్పష్టం

చేసింది. మరోవైపు, మహారాష్ట్ర సవనిర్ణాణ సేన (ఎంఎన్ఎస్) శివసేన (యూబీడీ) అక్టోబర్ 4న ముంబయిలో ఈసీకి వ్యతిరేకంగా నిరసన రాల్చిని చేపట్టనున్నాయి. **సీఈసీపై మమతా విమర్శలు** ఇదిలా ఉండగా, సీఈసీ జ్ఞానేశ్? కుమార్?పై బంగాల్? మాజీ ముఖ్యమంత్రి, త్వుణమూల్? అధినేత్రి మమతా బెనర్జీ తీవ్ర విమర్శలు గుప్పించారు. జ్ఞానేశ్? కుమార్?ను ‘చానిష్? కుమార్’(అదృశ్యం చేసే వ్యక్తి) అని సంబోధించారు. ప్రజల హక్కులను మాయం చేసిన ఆయన్ను ప్రజలు ఎన్నటికీ క్షమించరని వ్యాఖ్యానించారు. అలాగే, బంగాల్లో ఓటర్ల తొలగింపు జరిగిందని ఆమె ఆరోపించారు. ముఖ్యంగా డీఎస్సీ గెలిచిన ప్రాంతాల్లోనే అధిక సంఖ్యలో ఓటర్ల తొలగింపులు జరిగాయని దుయ్యబట్టారు. అయితే, బంగాల్లో నిర్వహించిన ఎన్?ఐఆర్? ప్రక్రియను డీఎస్సీ మొదటి నుంచీ వ్యతిరేకించిందని, ఆ ప్రక్రియను కేంద్రీకృత విధానంలో నిర్వహించిందని ఆరోపించారు. “ఈ విషయంపై మేం కోర్టుకు వెళ్లాం, కానీ న్యాయం దక్కులేదు. బాధితులైన 100 మందితో కలిసి ఈసీని కలిసేందుకు వెళ్లాం, కానీ చారు మమ్మల్ని అవమానించారు” అని మమత ఆరోపించారు. ఇక, కేంద్ర ప్రభుత్వం 2023లో ప్రవేశపెట్టిన ‘బీఫ్ ఎలక్షన్ కమిషనర్, ఇతర ఎన్నికల కమిషనర్ల చట్టం’ లోని కొన్ని నిబంధనలపై మమత ప్రశ్నలు లేవనెత్తారు.

మరో 15 రోజుల్లో ఈశాన్య రుతుపవనాలు రాక

దేశంలోకి ఈశాన్య రుతుపవనాలు అక్టోబర్ 15- అక్టోబర్ 21 మధ్య ప్రవేశించే అవకాశం ఉందని భారత వాతావరణ శాఖ (ఐఎండీ) తెలిపింది. అదే సమయంలో నైరుతి రుతుపవనాలు రాబోయే రెండు- మూడు రోజుల్లో ముగియనున్నాయని వెల్లడించింది. చెన్నైలోని పల్లికరైలలో ఉన్న నేషనల్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ ఓషన్ టెక్నాలజీలో ఈశాన్య రుతుపవనాల అంచనాల సంబంధించి వివిధ శాఖల ప్రతినిధులతో ఒక సమావేశం జరిగింది. ఈ కార్యక్రమానికి ఐఎండీ బీఫ్ వ్యవస్థాపకుడు మహాపాత్ర, తమిళనాడు రెవెన్యూ, విపత్తు నిర్వహణ శాఖ కమిషనర్ చంద్రమోహన్ ప్రత్యేక అతిథులుగా హాజరయ్యారు. ఈశాన్య రుతుపవనాలకు సంబంధించి ఐఎండీతో కలిసి చెన్నై వాతావరణ శాఖ ఇలాంటి సమావేశాన్ని నిర్వహించడం ఇదే మొదటిసారి. ఈ కార్యక్రమంలో ఐఎండీ బీఫ్ మహాపాత్ర కీలక వ్యాఖ్యలు చేశారు. “ఈశాన్య రుతుపవనాలు అక్టోబర్ 15- 21 మధ్య ప్రారంభమయ్యే ఛాన్స్ ఉంది. అదే సమయంలో నైరుతి రుతుపవనాలు మరో 2-3 రోజుల్లో ముగియనున్నాయి. ఈశాన్య రుతుపవనాల కాలంలో దక్షిణ ద్వీపకల్ప భారతదేశంలో సాధారణ వర్షపాతం నమోదవుతుంది. దక్షిణ తమిళనాడు, దక్షిణ కేరళలో సాధారణం కంటే ఎక్కువ వర్షపాతం కురిసే అవకాశం ఉంది. అక్టోబర్ నెలలో దక్షిణ తమిళనాడు, ఉత్తర తమిళనాడులోని కొన్ని ప్రాంతాల, కేరళలోని కొండ ప్రాంతాల్లో సాధారణ లేదా సాధారణం కంటే అధిక వర్షాలు కురిసే ఛాన్స్ ఉంది. నవంబర్ బిసరి వరకు ఎల్ నిస్ ప్రభావం బలంగా ఉంటుంది. రుతుపవనాల సమయంలో దక్షిణ ద్వీపకల్పంలోని చాలా ప్రాంతాలలో గరిష్ఠ కనిష్ఠ ఉష్ణోగ్రతలు సాధారణం కంటే ఎక్కువగా ఉండే అవకాశం ఉంది. ఈ సంవత్సరం ఎల్ నిస్ ప్రభావం చాలా బలంగా ఉంది. ఇది నవంబర్ బిసరి వరకు బలంగా ఉంది, ఆ తర్వాత క్రమంగా తగ్గుముఖం పడుతుంది. అయితే ఈ ఎల్ నిస్ ప్రభావం 2027 మార్చి వరకు కొనసాగవచ్చు.” అని మహాపాత్ర వ్యాఖ్యానించారు. **‘ఆ ప్రాంతాల్లో తుపాను ప్రభావం తక్కువ’**

కెప్టెన్ మచ్ఛర్ను చూసి భారతదేశం గర్విస్తోంది

ప్రాణాలకు తెగించి 174 మంది ప్రయాణికుల ప్రాణాలు కాపాడిన భారత పైలట్ కెప్టెన్ స్మిత్ మచ్ఛర్పై ధైర్యసాహసాలను ప్రధాని నరేంద్ర మోదీ ప్రశంసించారు. మచ్ఛర్ను ‘హీరోగా’ అభివర్ణించిన ప్రధాని దేశం మొత్తం స్మిత్ను చూసి గర్విస్తోందని పేర్కొన్నారు. ప్రమాదం ఎదురైన సమయంలో, తీవ్రంగా గాయపడినప్పటికీ ఇతరుల ప్రాణాలను రక్షించేందుకు మచ్ఛర్ గొప్ప ధైర్యసాహసాలను ప్రదర్శించారని కొనియాడారు. ఆయన తెగన ప్రయాణికుల ప్రాణాలను కాపాడటంతో పాటు పెను విషాదాన్ని అడ్డుకుందన్నారు. ఆయన వేగంగా కోలుకుని, మరింత సంపూర్ణ ఆరోగ్యంతో తిరిగి రావాలని ప్రార్థిస్తున్నాన్నట్లు పేర్కొన్నారు. “కెప్టెన్ స్మిత్ మచ్ఛర్ ఒక హీరో. అత్యంత తీవ్రమైన ప్రమాదాన్ని ఎదుర్కొంటూ, తీవ్రంగా గాయపడినప్పటికీ, ఇతరుల ప్రాణాలను కాపాడటానికి ఆయన అపారమైన ధైర్యాన్ని అచంచలమైన సంతకాన్ని ప్రదర్శించారు. ఆయన శౌర్యం వందలాది ప్రాణాలను కాపాడి, ఒక పెద్ద విషాదాన్ని నివారించింది. కెప్టెన్ మచ్ఛర్ను చూసి భారతదేశం గర్విస్తోంది. ఆయన త్వరగా కోలుకోవాలని, నూతన శక్తిని పొంది మంచి ఆరోగ్యంతో ఉండాలని ప్రార్థిస్తున్నాం.” కెప్టెన్ స్మిత్ మచ్ఛర్ భార్య, తల్లిదండ్రులతో కూడా ప్రధాని నరేంద్ర మోదీ మాట్లాడారు. వందలాది మంది ప్రయాణికుల ప్రాణాలను కాపాడిన కెప్టెన్ స్మిత్ మచ్ఛర్ ధైర్యసాహసాలను, సమయస్ఫూర్తిని ప్రశంసించారు. అంతే కాకుండా ఆయన కుటుంబానికి భారతదేశం తరఫున సాధ్యమైన అన్ని సహాయ సహకారాలను అందిస్తామని హామీ ఇచ్చారు. అమెరికా అధ్యక్షుడు డొనాల్డ్ ట్రంప్ కూడా కెప్టెన్ స్మిత్ మచ్ఛర్పై ప్రశంసల వర్షం కురిపించారు. తన పరిస్థితి విషమంగా ఉన్నప్పటికీ విమానాన్ని కూల్చివేసే కృతును అడ్డుకోవడంలో ఎంతో

సమయస్ఫూర్తితో వ్యవహరించారని కొనియాడారు. మచ్ఛర్ను ట్రంప్ ఒక హీరోగా అభివర్ణించారు. ఘటనపై ఇజ్రాయెల్ ప్రధాని నెతన్యాహుతో తాను మాట్లాడానన్న ట్రంప్ మచ్ఛర్కు సాయం చేసిన తోటి ప్రయాణికులను అభినందించారు. విమానం నడవడంలో ఎలాంటి అనుభవం లేని ఓ ఇజ్రాయెల్ ప్రయాణికుడు నిందితుడిని నిలువరించడంతో సాయపడ్డాడని ట్రంప్ తెలిపారు. ఆ ప్రయాణికుడు చేసిన సాహసం అద్భుతమని ట్రంప్ కొనియాడారు. “ఇది నమ్మశక్యం కాని కథ అని నేను అనుకుంటున్నాను. అయితే, ఈ సంఘటనపై నేను ఇజ్రాయెల్ ప్రధాని నెతన్యాహుతో సుదీర్ఘంగా మాట్లాడారు. కో-పైలట్ బహుశాఉగ్ధవాది లేదా ఒక పిచ్చివాడై ఉండొచ్చని అనిపిస్తోంది. అతడు పైలట్ (కెప్టెన్ స్మిత్ మచ్ఛర్)ను కత్తితో పొడిచాడు. పైలట్ పరిస్థితి చాలా విషమంగా ఉంది. కానీ అతడు (మచ్ఛర్) అద్భుతమైన సమయస్ఫూర్తితో కాకేవీల్ తలుపు తెరిచాడు. ఒక రకంగా అతడు?? (మచ్ఛర్) ఒక హీరో అని చెప్పాలి. మీకు తెలుసు కదా కాకేవీల్ తలుపులు దృఢమైన ఉక్కుతో చేస్తారు. బయట నుంచి వాటిని ఎవరూ తెరవలేరు. ఆ స్థితిలో కూడా అతడు(మచ్ఛర్) కాకేవీల్ తలుపును తెరిచి గట్టిగా అరవగలిగాడు” దుబాయ్ నుంచి ఇజ్రాయెల్లోని టెల్ అవివ్ నగరానికి వెళ్తున్న విమానంలో ఈ పాత్రను జరిగింది. విమానాన్ని కూల్చివేయడానికి ప్రయత్నించిన అతిథి కో-పైలట్ కెప్టెన్ మచ్ఛర్పై కత్తితో దాడి చేశాడు. ఈ దాడిలో ఆయన తీవ్రంగా గాయపడ్డారు. అయినప్పటికీ మచ్ఛర్ కాక్పిట్ తలుపును అనీలాక్

చేయగలిగాడు. దీంతో ప్రయాణికులు, సహాయక సిబ్బంది వెంటనే దాడి చేసిన వ్యక్తిని అదుపులోకి తీసుకున్నారు. అనంతరం విమానాన్ని దారి మళ్లించి సౌదీ అరేబియాలో సురక్షితంగా ల్యాండ్ చేశారు. ప్రస్తుతం కెప్టెన్ మచ్ఛర్ సౌదీ అరేబియాలోని ఓ ఆసుపత్రిలో చికిత్స పొందుతున్నారు. ఆయన ఆరోగ్య

పరిస్థితి ప్రస్తుతం స్థిరంగా ఉందని సౌదీ అరేబియాలోని భారత రాయబార కార్యాలయం వెల్లడించింది. విమానంలో ఉన్న ప్రయాణికుడు అల్కోఫ్ ఇటాలీ ఘటన సమయంలో నెలకొన్న భయానక పరిస్థితిని వివరించారు. ఘర్షణ సమయంలో విమానం ఒక్కసారిగా కిందకు దూసుకెళ్లడంతో ప్రయాణికులతో ఆందోళన నెలకొందని చెప్పారు. విమానం 20 నుంచి 30 సెకన్ల పాటు తీవ్రంగా కుదుపులకు గురైందని, ఆ తర్వాత కొంత కుదుటపడిందన్నారు.

భారత రాయబార కార్యాలయాల ప్రశంసలు కెప్టెన్ మచ్ఛర్ ధైర్యాన్ని ప్రాన్స్లోని భారత రాయబార కార్యాలయం కూడా ప్రశంసించింది. కత్తిపోతుకు గురైన తర్వాత ఆయన ఎదురుతిరిగి పోరాడారని పేర్కొంది. భారత్లోని ఇజ్రాయెల్ రాయబారి రూబెన్ అజార్ కూడా కెప్టెన్ మచ్ఛర్కు సంఘీభావం తెలిపారు. విమానంలో ఉన్న వారి ఉమ్మడి ప్రయత్నాలను ప్రశంసించారు. అమెరికాలోని భారత రాయబారి వినయ్ మోహన్ క్వాట్రా కూడా మచ్ఛర్ ధైర్యాన్ని కొనియాడారు. ఇదిలా ఉండగా ప్రముఖ సాహసయాన సంస్థ ఫైదుబాదు ఇజ్రాయెల్ను వెళ్తే, అక్కడి నుంచి వచ్చే తన అన్ని విమాన సర్వీసులను తాత్కాలికంగా నిలిపివేస్తున్నట్లు సమాచారం.

లక్షలాది యువత ఆకాంక్షలకు ప్రతీక యూపీఎస్సీ

యూనియన్ పబ్లిక్ సర్వీస్ కమిషన్ (యూపీఎస్సీ) వందేళ్ల ప్రస్థానం లక్షలాది మంది యువత ఆకాంక్షలకు, దేశ ప్రజల నమ్మకానికి ప్రతీక అని ప్రధాని నరేంద్ర మోదీ కొనియాడారు. గురువారం ఢిల్లీలోని భారత్ మండపంలో జరిగిన యూపీఎస్సీ శతాబ్ది ఉత్సవాల్లో ఆయన ముఖ్య అతిథిగా పాల్గొన్నారు. ఈ సందర్భంగా యూపీఎస్సీ శతాబ్ది స్మారక నాణెం, పోస్టల్ స్టాంప్తో పాటు ‘100 ల్యాండ్మార్క్ జడ్చిమెంట్స్’ అనే పుస్తకాన్ని అమిష్కరించారు. ఈ కార్యక్రమంలో ప్రధాని మోదీ మాట్లాడుతూ.. నిన్న జరిగిన ఒక విమాన ప్రమాద ఘటనలో అసాధారణ ధైర్య సాహసాలు ప్రదర్శించిన భారత పైలట్, కెప్టెన్ స్మిత్ మచ్ఛర్ను ప్రత్యేకంగా అభినందించారు. “నిన్న జరిగిన ఘటనలో భారత పైలట్ కెప్టెన్ స్మిత్ చూపిన ధైర్యం, సమయస్ఫూర్తి, నిబద్ధత ప్రశంసనీయం. ఇజ్రాయెల్ ప్రధాని చెప్పినట్లుగా, 9/11 తరువాత ఘోర విషాదాన్ని ఒక భారతీయుడు అడ్డుకున్నాడు” అని మోదీ అన్నారు. స్మిత్ ఘనత మనందరికీ గర్వకారణమని, తాను ఆయన కుటుంబ సభ్యులతో మాట్లాడానని తెలిపారు. ప్రస్తుతం చికిత్స పొందుతున్న స్మిత్ సంపూర్ణ ఆరోగ్యంతో తిరిగి రావాలని దేశ ప్రజలందరూ ప్రార్థించాలని పిలుపునిచ్చారు. యూపీఎస్సీ వందేళ్ల ప్రస్థానంపై మోదీ మాట్లాడుతూ.. “ఇది కేవలం ఒక సంస్థ వందేళ్ల పూర్తి చేసుకోవడం కాదు, ఇది లక్షలాది యువత ఆశయాల వేడుక. ప్రతి భారతీయుడు ఈ సంస్థపై ఉంచిన అచంచల విశ్వాసానికి ఇది నిలుపుటదర్శం. ఈ సంస్థను ఉన్నత శిఖరాలకు చేర్చిన ప్రతి ఒక్కరికీ నా అభినందనలు” అని పేర్కొన్నారు. ఈ సందర్భంగా నివిల్ సర్వీసుల చరిత్రను, మహనీయుల సేవలను మోదీ గుర్తుచేసుకున్నారు. “1920లో నేతాజీ సుభాష్ చంద్రబోస్ ఈ పరీక్షలో ఉత్తీర్ణులయ్యారు. అనాడు బ్రిటిష్ పాలన ఉన్నప్పటికీ ఆయన సంస్థలంలో పేపర్ రాశారని ఇక్కడి గ్యాలరీలో చూశాను. అదేవిధంగా, దేశానికి స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన తర్వాత దేశాన్ని నడవడంలో సర్దార్ వల్లభభాయ్ పటేల్ కీలక పాత్ర పోషించారు. స్వతంత్ర భారతానికి అవసరమైన ‘ఉక్కు చక్రాన్ని’ (స్టీల్ ఫ్రేమ్) సర్దార్ పటేల్ అందించారు. ఈ సంస్థను దేశానికి ఒక ప్రధాన స్తంభంగా తీర్చిదిద్దారు” అని మోదీ వివరించారు. 1926 అక్టోబర్ 1న పబ్లిక్ సర్వీస్ కమిషన్‌గా ప్రారంభమైన ఈ సంస్థ, శతాబ్ది కాలంలో ఎన్నో మార్పులకు లోబై స్వతంత్ర రాజ్యాంగబద్ధ సంస్థగా రూపుదిద్దుకుందని ప్రధాని గుర్తుచేశారు. గతేడాది అక్టోబర్ 1న ప్రారంభమైన శతాబ్ది ఉత్సవాలు ఈ కార్యక్రమంతో ముగిశాయి. సెప్టెంబర్ 30, అక్టోబర్ 1 తేదీల్లో రెండు రోజుల పాటు జరిగిన ఈ వేడుకల్లో వివిధ రాష్ట్రాల పబ్లిక్ సర్వీస్ కమిషన్ల చైర్మన్లు, సభ్యులు, కేంద్ర ప్రభుత్వ సీనియర్ అధికారులు, విద్యావేత్తలు, యూపీఎస్సీ అధికారులు పాల్గొన్నారు.

ఫారం- 6లో మార్పులకు ఎవరు ఆదేశించారు

ఓటర్ల జాబితా ప్రత్యేక సమగ్రి సవరణ(ఎన్ఐఐఆర్) ప్రక్రియపై రాజకీయం దుమారం రేగుతోంది. ఈ క్రమంలో కేంద్ర ఎన్నికల సంఘంపై కాంగ్రెస్ అగ్రనేత రాహుల్ గాంధీ గురువారం ప్రశ్నల వర్షం కురిపించారు. కొత్త ఓటర్ల సమాచార కోసం ఉపయోగించే అన్లైన్ ఫారం- 6 మార్పులపై ఎక్కి వేదికగా ప్రశ్నలు లేవనెత్తారు. “అన్లైన్ ఫారం- 6లో జరిగిన మార్పులు చట్టవిరుద్ధంగా జరిగాయి. ఈ విషయాన్ని ఎన్నికల సంఘంలోని కమిషనర్ల స్వయంగా చెప్పారు. ఆ మార్పులు చేయాలని టాటా కన్సల్టెన్సీ సర్వీసెస్ (టీసీఎస్) ను ఎన్నికల సంఘంలో ఎవరు ఆదేశించారు దీనిపై టీసీఎస్ సంస్థలో ఎవరు సంతకం చేశారు? ఈ మార్పులు చేయడానికి ఆ సంస్థపై ఎవరైనా ఒత్తిడి తీసుకొచ్చారా?”

డిక్టరేషన్ ఫారాన్ని ఉపసంహరించుకున్న ఈసీ

ఈసీఐనెట్ పోర్టల్లోని అన్లైన్ ఫారం- 6లో, మునుపటి ఎన్ఐఐఆర్ ఓటర్ల జాబితాకు సంబంధించిన ఒక అదనపు ప్రకటనను చేర్చారు. ఆ ప్రకటన ప్రకారం, దరభాస్తుడారు పేరు గానీ, వారి తల్లిదండ్రులు లేదా తాతముత్తాతల పేర్లు గానీ మునుపటి ఎన్ఐఐఆర్ జాబితాలో ఉన్నారా? లేదా? అనే సమాచారాన్ని ఈసీ కోరింది. దీంతో ఈ అంశంపై రాజకీయంగా తీవ్ర చర్చనియాశమైంది. ఈ నేపథ్యంలో ఫారం- 6 గురించి ఈసీ ఇటీవల కీలక ప్రకటన చేసింది. ఎన్ఐఐఆర్ పూర్తి రాష్ట్రాల్లో కొత్తగా దరభాస్తు చేసుకునే ఓటర్లు ఇక నుంచీ ఫారం-6కు అదనంగా డిక్టరేషన్ ఫారాన్ని ఈసీ ఉపసంహరించుకుంది.

‘యువతను ఓటరు జాబితా నుంచి తొలగించడానికే ఈ అడ్డంకి’

మరోవైపు, అన్లైన్ ఫారం-6 లో తీసుకొచ్చిన మార్పులు పూర్తిగా రాజ్యాంగ విరుద్ధమని కాంగ్రెస్ ప్రధాని ప్రధాన కార్యదర్శి, కమ్యూనికేషన్స్ ఇన్‌ఛార్జ్ జైరాం రమేష్ గురువారం ఎక్కి వేదికగా ఆరోపించారు. కొత్తగా ఓటు హక్కు కోసం దరభాస్తు చేసుకునే యువకులు (జెన్ ఓటర్లు) తమ తల్లిదండ్రులు లేదా తాతముత్తాతల పేర్లను పాత ఓటర్ల జాబితాతో రింక్ చేయాలనే నిబంధన వెనుక ఒక వ్యూహం ఉందని ఆరోపించారు. మొదటిసారి ఓటు హక్కు పొందే యువతను ఓటర్ల జాబితా నుంచి తొలగించడానికి ఈ అడ్డంకిని సృష్టించారని దుయ్యబట్టారు. ఈ మొత్తం వ్యవహారం వెనుక ప్రధానమంత్రి, హోంమంత్రి ప్రవేశాయం ఉందని ఆయన ఆరోపించారు. ఇదిలా ఉండగా, ఎన్ఐఐఆర్ ప్రక్రియ, ఎన్నికల సంఘం పనితీరు గురించి కాంగ్రెస్ అధ్యక్షుడు మల్లికార్జున ఖర్గే నేతృత్వంలో బుధవారం ఇండి కూటమి సమావేశం నిర్వహించింది. అందులో పలు కీలక విషయాల గురించి చర్చలు జరిపింది. ఈవివలను రద్దు చేసే మళ్లీ పాత పద్ధతిలో జ్వాలెట్ పేపర్లతో ఎన్నికలు నిర్వహించాలని డిమాండు చేసింది. అలాగే, ప్రధాన ఎన్నికల కమిషనర్ జ్ఞానేశ్ కుమార్ రాజీనామా చేయాలనే డిమాండ్పై ప్రతిపక్ష పార్టీలను చర్చించింది. మూడున్నర గంటలకు పైగా జరిగిన ఆ సమావేశంలో 19 రాజకీయ పార్టీల నాయకులు పాల్గొన్నారు. ఎన్?ఐఆర్?లో జరిగిన అవకతవకల గురించి, అక్టోబర్ 6న ప్రతిపక్ష ఎంపీలందరూ ఎన్నికల కమిషన్ వద్దకు పాదయాత్ర చేయాలని, అనంతరం రాష్ట్రపతిని కలవాలని నిర్ణయించుకున్నారు. తమకు తెలియకుండా లేదా తమ సిఫార్సు లేకుండా ౫౫=పై నిర్ణయాలు, ఉత్తర్వులు జారీ అయ్యాయని, ఎన్నికల కమిషనర్లు సంగు, జోషి ఆరోపించినట్లు వార్తలు వచ్చాయి. గత 10 నెలల్లో కనీసం 14 సార్లు రికార్డులో అభ్యంతరం వ్యక్తం చేశారని కథనాలు పేర్కొన్నాయి.

9వ తరగతి పాఠ్యపుస్తకంలో కీలక మార్పులు

విద్యార్థులకు చిన్న వయసు నుంచే ఆర్థిక నిర్వహణపై అవగాహన కల్పించేలా నేషనల్ కొన్నిల్ ఆఫ్ ఎడ్యుకేషనల్ రిసెర్చ్ అండ్ ట్రైనింగ్ కీలక నిర్ణయం తీసుకుంది. ఈ మేరకు 9వ తరగతి పాఠ్య పుస్తకాల్లోని సిలబస్లో కీలక మార్పులు చేసింది. తొలిసారిగా 9వ తరగతి నుంచే వ్యక్తిగత ఆదాయ పన్ను (పర్సనల్ ఇన్‌కం ట్యాక్స్) టాపిక్‌ను చేర్చింది. పన్నులను నిజాయితీగా, నిర్దిష్ట సమయంలోగా చెల్లించడం ప్రతి పౌరుడి ముఖ్యమైన బాధ్యత అనే సందేశాన్ని కూడా పాఠ్యపుస్తకంలో ప్రస్తావించింది . “ఆందర్దస్సాంగ్ సొసైటీ: ఇండియా అండ్ బియాండ్- పార్ట్ 2) పేరుతో రూపొందించిన 9వ తరగతి సోషల్ సైన్స్ పుస్తకాన్ని మంగళవారం రోజు విడుదల చేశారు. కొత్త విద్యా సంవత్సరం ప్రారంభమై దాదాపు 6 నెలల తర్వాత ఈ వ్యవస్థ అందుబాటులోకి వచ్చింది. ఈ పుస్తకంలోని మొదటి భాగాన్ని జూన్ నెలలోనే విడుదల చేశారు. మరోవైపు క్రీస్తు శకం 1900 నుంచి 1700 మధ్యకాలంలో భారతీయ దేవాలయాల ప్రాముఖ్యంపైనా ప్రత్యేక గ్రాఫర్‌ను చీజజువా తీసుకొచ్చింది. వాస్తవానికి ఇన్‌కం ట్యాక్స్ అనేది క్రాస్త క్లిప్మెంట్ సబ్జెక్ట్. ఆదాయాన్ని బట్టి ఎంత పన్ను పడుతుంది, తగ్గింపులు, మినహాయంపులు ఎలా ఉంటాయి, టీడీఎస్, టీసీఎస్, ట్యాక్స్ పైరింగ్, రిఫండ్ ఇలా చాలా అంశాలు ఉంటాయి. కానీ ఇప్పుడు 9 వ తరగతి నుంచే విద్యార్థులు దీని గురించి తెలుసుకోనున్నారు. ఇక 9వ తరగతి విద్యార్థులు మొదటిసారిగా వాస్తవ పన్ను శ్లాబుల ఆధారంగా ఆదాయ పన్ను ఎలా లెక్కించాలో నేర్చుకునే అవకాశం పొందుతున్నారని చీజజువా బీఫ్ డివీజ్ ప్రసాద్ సత్కాని తెలిపారు. ఇక్కడ కొత్త ఆదాయ పన్ను విధానంలోని ట్యాక్స్ శ్లాబులను టేబుల్ రూపంలో ఇచ్చారు. వాటి ఆధారంగా ఒక వ్యక్తి చెల్లించాల్సిన పన్నును ఎలా లెక్కించాలో గతలవారిగా వివరించారు. అయితే పాత పన్ను విధానం గురించి ప్రస్తావించకపోవడం కగమార్గం. ప్రస్తుతం పాత, కొత్త రెండు రకాల పన్ను విధానాలు అమల్లో ఉన్నాయి. కానీ 2023, ఏప్రిల్ 1 నుంచే కొత్త పన్ను విధానాన్ని డిఫాల్ట్‌గా మార్చారు. అవసరమైతే పాత పన్ను విధానానికి మార్చొచ్చు. దబ్బును నిర్వహించే ప్రయత్నం చిన్నతనం నుంచే ప్రారంభమవుతుందని ‘మేనేజింగ్ యువర్ పర్సనల్ ఫైనాన్సెస్’ అనే అధ్యాయంలో వివరించారు. ఇక్కడ దబ్బును సమర్థంగా నిర్వహించడం అంటే ఎక్కువ సంపాదించడం మాత్రమే కాదని, ఖర్చు చేయడం, పొందుపు, పెట్టుబడులు, రిస్క్ నుంచి రక్షణ, బాధ్యతాయుతంగా లోన్న తీసుకోవడం, పన్నులు చెల్లించడం వంటి అంశాల్లో సరైన నిర్ణయాలు తీసుకోవడం కూడా అందులో భాగమని ఈ పుస్తకంలో ప్రస్తావించారు. ఈ పుస్తకంలో ఆర్థిక నిర్వహణకు సంబంధించిన ‘పిల్లర్స్ ఆఫ్ పర్సనల్ ఫైనాన్స్’ అనే విభాగాన్ని కూడా చేర్చారు.

సంపాదకీయం

నష్ట నివారణా చర్యల్లో ఈసీ

ఎన్నికల ప్రధాన కమిషనర్ (నిఐజి) జ్ఞానేశ్ కుమార్ తీసుకున్న నిర్ణయాలపై ఎన్నికల కమిషనర్లు సుఖ్బీర్ సింగ్ సంగ, వివేక్ జోషి 14 అభ్యంతరాలు వ్యక్తం చేసిన విషయం బయటపడి తీవ్ర సంచలనం కలిగించాయి. దీంతో కాక్రోచ్ జనతా పార్టీ, విపక్షాలు ఆందోళనకు దిగడం, ఎన్నికల కమిషన్పై ప్రజల్లో ప్రతికూల అభిప్రాయం ఏర్పడడంతో ఎన్నికల కమిషన్ తన ఆప్రతిష్టను నివారించుకునే చర్యలు చేపట్టింది. కమిషనర్ల ఫిర్యాదులను కొంతవరకు అంగీకరించింది. ఇకపై సమావేశాలకు ముందే అజెండాను పంపుతామని, సమావేశాల తరువాత మినీట్స్ (నిర్ణయాల వివరాలను) అందజేస్తామని, తదితర వివరణలతోపాటు 'సర్' లో పోషలు ఉన్నాయని పరోక్షంగా అంగీకరించింది. ఓటరు జాబితానుంచి ఎవరి పేర్లైనా తొలగించినట్లయితే వారిని తిరిగి జాబితాలో చేర్చేందుకు ప్రత్యేక కార్యక్రమం చేపట్టాలని ఎలెక్టోరల్ రిజిస్ట్రేషన్ ఆఫీసర్లకు సూచించింది. అయితే 'పశ్చిమబెంగాల్'లో న్యాయాధికారులు చేర్చిన ఓటర్లను తొలగించేందుకు 16.1లక్షల అప్పీల్లను ఎవరు అనుమతించారు?' అని ఎన్నికల కమిషనర్ సుఖ్బీర్ సింగ్ సంగ అడిగిన ప్రశ్నకు ఇప్పటికీ సమాధానం లేదు. ఓటర్ల జాబితా ప్రత్యేక సమగ్ర సవరణ (ఎన్/ఐఆర్) వ్యవహారంపై కాంగ్రెస్, ఎన్నికల సంఘం మధ్య వివాదం మరింత ముదురుతోంది. సర్ ప్రక్రియకు సంబంధించి ఎన్నికల సంఘం ప్రకటించిన ఆరకొర చర్యలు సమన్వయ పరిష్కారం కాదని, ఇప్పటికే జరిగిన పరిణామాలపై నష్ట నివారణ ప్రయత్నమేనని (డ్యామేజ్ కంట్రోల్) కాంగ్రెస్ పార్టీ ఆరోపించింది. షరత్ కారం రాల్లి విడుదల చేసిన పత్రికా ప్రకటన తన తప్పుల్ని కష్టపూర్వకంగానే చేసిన వుగా ప్రయత్నం అని స్పష్టం చేసింది. పాక్షికంగా చేసే దిద్దుబాటు చర్యల వల్ల లక్షలాది మంది ఓటర్ల హక్కులను కాలరాస్తున్నారని ఈ మేరకు కాంగ్రెస్ ప్రధాన కార్యదర్శి, కమ్యూనికేషన్స్ ఇన్ ఛార్జ్ జైరాం రమేష్ విమర్శించారు. ఓటర్ల తొలగింపుపై ఈసీ అనుసరిస్తున్న విధానాలు పొరుగు ప్రజాస్వామ్య హక్కులకు విఘాతం కలిగిస్తున్నాయని ఆరోపించారు. ఎన్నికల సంఘం ప్రతిపాదించిన చర్యలు- సర్ ప్రక్రియలో సమన్వయ ఉన్నాయనే విషయాన్ని పరోక్షంగా అంగీకరించినట్లనే ఆయన అన్నారు. కొద్ది మంది ఓటర్లకు ఉపశమనం కలిగించేలా తీసుకుంటున్న చర్యలు- భారీ స్థాయిలో జరిగిన ఓటర్ల తొలగింపును సరిచేయలేదని వ్యాఖ్యానించారు.ఎన్నికల కమిషన్ జారీ చేసిన క్లారిఫికేషన్లను తోసిపుచ్చుతూ జైరాం రమేష్ పలు అంశాల్ని లేవనెత్తారు. ఈ మేరకు ఎక్స్‌లో పోస్ట్ చేశారు. ముప్పులో ఉన్న 5.43 కోట్ల మంది ఓటర్ల ఇళ్లకు బూత్ లెవెల్ అధికారులు (ఓబీ) వెళ్లారని ఎన్నికల సంఘం చెప్పడం విద్వేషంగా ఉందని, మొదటి దశలోనే నిబంధనలు సరిగ్గా అమలు కాలేదని, అప్పుడే సరిగ్గా జరగని ఇళ్ల సర్వేను మళ్లీ చేస్తామనడంలో ఆర్థమే లేదని విమర్శించారు.జ్ఞానేశ్ కుమార్ నేతృత్వం లోని ఎన్నికల కమిషన్ 'సర్' ప్రక్రియ ద్వారా ముసాయిదా ఓటర్ల జాబితాలనుంచి 13కోట్లకు పైగా పేర్లను తొలగించింది.ప్రస్తుతం ఆర్డులైన ఓటర్లను సమాధు చేయాలైన ప్రభుత్వ బాధ్యతను ఓటర్లపైనే మోపుతున్నారన్న విమర్శలు వచ్చాయి అంటే పేర్లను ముందుగా తొలగించి, తరువాత వాటిని డ్రువీకరించే విధానం అమలైంది. తిరిగి ఓటర్ల జాబితాలో పేరు చేర్చుకోవడానికి ఓటర్లపై కఠినమైన, భారమైన నిబంధనలు విధిస్తున్నారని ఆరోపణలు వచ్చాయి. ప్రత్యేక సమగ్ర ఓటర్ల జాబితా (సర్) రాజ్యాంగబద్ధమైనదా కాదా అనే విషయంపై సుప్రీం కోర్టు నెలల తరబడి నిర్ణయం తీసుకోకపోవడంతో కొన్ని లోపాలు చోటుచేసుకున్నాయి. చివరకు మే 27న కోర్టు తీర్పు ఇచ్చే సమయానికి ఓపిక, పశ్చిమబెంగాల్, రెండో దశలో ఉన్న ఇతర రాష్ట్రాల్లో 'సర్' ప్రక్రియ అప్పటికే ప్రారంభమై, వాస్తవ పరిస్థితిని మార్చింది. సుప్రీం కోర్టు తీర్పు ఎడిఎం జబర్దస్తూర్ కేసులో ప్రభుత్వం పట్ల కోర్టు చూపిన విధేయతను గుర్తు చేసేలా ఉండన్న విమర్శలు తలెత్తాయి. 'సర్'ను ఆచరణలో ఎలా అమలు చేశారన్న దానికంటే సిద్ధాంతపరంగా ఎలా ఉండాలి కోర్టు చూసింది. అసాధారణమైన, నిర్దిష్టమైన సందర్భాల్లో మాత్రమే చేయాలైన ఓటర్ల జాబితా సవరణ నిబంధనను, రాష్ట్రవారీగా భారీస్థాయిలో సవరణ చేయడానికి అనుమతిగా భావించారు. ఇప్పటికే ఓటర్ల జాబితాలో ఉన్నవారు ఆర్డులైన నిరూపించాల్సిన అవసరం లేదని చెప్పినప్పటికీ, సర్ ద్వారా వారు మళ్లీ తమ ఆర్థతను నిరూపించుకోవలసిన పచ్చింది. అలాగే 1995 నాటి సుప్రీం కోర్టు తీర్పులో ఓటర్ల జాబితాలో ఎవరి పేరునైనా తొలగించడానికి వ్యక్తిగత కారణం ఉండాలని వెల్లడించిన విషయాన్ని కూడా ఇప్పటి సుప్రీం కోర్టు తీర్పు పక్కన పెట్టించిన విమర్శలు వస్తున్నాయి. పశ్చిమబెంగాల్ లోని ట్రైబ్యునల్ తీర్పు ఇచ్చిన అప్పీల్‌లో 90 శాతానికి పైగా, అసెంబ్లీ ఎన్నికలు జరిగిన కొన్ని నెలల తర్వాత తొలగించబడిన ఓటర్లను మళ్లీ ఓటర్ల జాబితాలో చేర్చారు. ఢిల్లీ లోని మూడోపంతు నియోజకవర్గాల్లో, ముసాయిదా ఓటర్ల జాబితాలో ఉన్న ఓటర్ల సంఖ్య 2025లో వాస్తవంగా ఓటు వేసిన వాటికంటే తక్కువగా ఉంది. ఢిల్లీలో ఆగస్టు 31న విడుదలైన ముసాయిదా ఓటర్ల జాబితాలో 97.5లక్షల మంది ఓటర్లు ఉన్నారు. వారిలో 31.6 లక్షల మందికి రెండు కారణాల కింద నోటీసులు జారీ చేశారు. ఒకటి ఓటరు వివరాలను సంబంధిత పాత రికార్డులతో సరిపోల్చలేకపోవడం, రెండోది తార్కిక వ్యత్యాసాలు. రెండోది.. ఓటరు వివరాల్లో కొన్ని అసంగతలు ఉండడం. దీంతో 31.6లక్షల మంది ఓటర్లు ఇఆర్‌ఓ, ఎఇఆర్‌ఓ కార్యాలయాలకు స్వయంగా వెళ్లాల్సి వస్తుండేమో అన్న ఆందోళన ఏర్పడింది. అయితే ఇప్పుడు ఎన్నికల కమిషన్ వెల్లడించిన వివరాల ప్రకారం బూత్‌లెవెల్ అధికారులు (బిఎల్‌ఓ) ఓటర్ల ఇళ్లకే వెళ్లి వివరాలను పరిశీలిస్తారు. అత్యవసరమైన, ప్రత్యేక సందర్భాల్లో మాత్రమే వ్యక్తిగతంగా విచారణకు హాజరు కావలసి ఉంటుంది. అంటే పొరుగు ఇబ్బందులు వదుతూ అధికారులను సంప్రదించాల్సిన పరిస్థితి లేకుండా సంస్థ పొరుగు దగ్గరకు వెళ్లి విధానం అమలవుతుంది.అయితే ఈ పనిని కేవలం 14,000 మంది బూత్ లెవెల్ అధికారులు ఎలా నిర్వహిస్తారనేది ఆందోళన కలిగించే విషయం. రాత్రుళ్ల పెల్లెర్లలో నివసించే వారు, కూలీలు, పేదలు, నిరాశ్రయులు, మొదలైన వారి వివరాల సమాధు కోసం తగిన హెల్ప్ డెస్కులు, ప్రత్యేక శిబిరాలు ఏర్పాటు చేస్తామని ఎన్నికల కమిషన్ చెబుతోంది. మరి ఇది ఎలా అమలవుతుందో చూడాలి. మరో ముఖ్యమైన ఓటరు సమస్య ఫారం 6. ఓటర్ల జాబితాలో కొత్తగా పేరు సమాధు చేసుకునే ప్రతి పెద్దవారు ఈ ఫారమ్‌ను నింపాలి. ఆన్‌లైన్ ఫారమ్ 6 లో కొత్త ఓటర్లు తమ తల్లిదండ్రులు, లేదా తాతయ్య, అమ్మమ్మలు చివరి 'సర్'కు సంబంధించిన ఓటర్ల జాబితాలో ఉన్నారా? అన్నది ప్రకటించాలి. అయితే కొత్త ఓటర్లు ఎలాంటి డిక్లరేషన్ ఇవ్వకుండానే ఫారమ్ 6 ద్వారా ఓటరుగా సమాధు చేసుకోవచ్చు. అయితే 'సర్' ప్రక్రియలో ఇలాంటి నిబంధన ఉండకూడదన్న వాదన వస్తోంది. శనివారం ఎన్నికల సంఘం విడుదల చేసిన 'ఓన్‌లైన్'లో పెద్దగా మార్చేమీ కనిపించడం లేదు. ప్రభుత్వ ఆధిపత్యం చెలాయించలేని విధంగా ఉండే ఎంపిక కమిటీ ద్వారా ఎన్నికల కమిషన్‌ను పునర్వ్యవస్థీకరించాలి.

నిధులిస్తూనే... కళ్ళేలూ వేయాలి!

పునర్నియోగానికి వీలైన అంతరిక్ష వాహక నౌకను (ఆర్‌ఎల్‌వి) లేదా రాకెట్‌ను తయారు చేయడం అత్యంత క్లిష్టమైన, అదే సమయంలో అత్యంత వాంఛనీయమైన విషయం. అటువంటి పనికి అగ్ని కుల్ కాస్సోన్ అనే ప్రైవేటు అంతరిక్ష సంస్థ శ్రీకారం చుట్టింది. దానికయ్యే వ్యయంలో రూ. 200 కోట్లను వంచుకునేందుకు కాస్త, సాంకేతిక విజ్ఞాన శాఖ (డీఎస్‌ఐ) ఇటీవల ఆ సంస్థతో ఒక ఒప్పందంపై సంతకం చేసింది. పరిశోధన--అభివృద్ధికి చెందిన సమీకరణ (ఆర్‌ఐ) నిధి నుంచి డీఎస్‌ఐ ఆ ప్రవాహాన్ని అందించనుంది. ఈ టెక్నాలజీని అందిపుచ్చుకుంటే తయారీ, ప్రయోగ వ్యయాన్ని చాలావరకు తగ్గించుకోవచ్చు. అంతరిక్షంలో శకలాల బెడదను కూడా పనిలో పనిగా తగ్గించుకున్నట్లువుతుంది. ఈ విషయంలో చైనా, జపాన్ మొదలగు వేసినట్లుగా ఇటీవల వార్తలు వచ్చిన నేపథ్యంలో, భారత్ కూడా ఆ దిశగా నడుం దిగించింది. పునర్నియోగా రాకెట్ టెక్నాలజీని చైనా ఈ ఏడాది జూలైలో ప్రదర్శించింది. లాంగ్ మార్చ్ 10బి రాకెట్ ఒక ఉపగ్రహాన్ని కక్ష్యలో ప్రవేశపెట్టిన తర్వాత, ఆ రాకెట్‌కు చెందిన మొదటి దశను చైనా రికవర్ చేయగలిగింది. నియమిత వేగంతో సముద్రంలోని ఒక వేదికపై దిగిటట్లుగా ఆ రాకెట్‌కు రూపకల్పన చేశారు. దాంతో అగ్ని టల్--క్లస్ రాకెట్‌ను నిలుపుగా దిగిటట్లు చేసిన ఘనతను, అమెరికా తర్వాత సాధించిన రెండవ దేశంగా చైనా అవతరించింది. ఎలాన్ మస్క్ నెలకొల్పిన స్పేస్ ఎక్స్ అటువంటి ల్యాండ్‌లింగ్‌ను డజెక్షన్తో ప్రదర్శించి, అంతరిక్ష రవాణా భర్తను తగ్గించుకుంది. చైనా జెండా ఎగరేసిన కొద్ది రోజుల తర్వాత, తన ఆర్‌ఎల్‌వి సముదాయం జపాన్ పరీక్షించింది. ప్రాన్స్, జర్మనీ అంతరిక్ష సంస్థ లతో కలసి జపాన్ అంతరిక్ష సంస్థ మిత్సుబిషి సంయుక్తగా ఆ ప్రోగ్రెస్‌వేను తయారు చేసి ప్రయోగించి చూసింది. భారత అంతరిక్ష పరిశోధనా సంస్థ (ఇస్రో) చేపట్టిన ఆర్‌ఎల్‌వి ప్రాజెక్టునుకు 2012లో ఆమోదం లభించింది. అప్పటి నుంచి అమెరికన్ మినీ ల్యాండ్‌లింగ్, సుపర్ సోనిక్ టైల్, పవర్ క్రాఫ్ టైల్ వంటి వివిధ టెక్నాలజీలను ఇస్రో అభివృద్ధి చేసి, ప్రయోగాల ద్వారా వాటిని మరచిపు చేసింది. ఈ ఆర్‌ఎల్‌వికి 2024లో పుష్పిక అని పేరు పెట్టారు. అగ్నికుల్ సంస్థ రాకెట్‌ను అగ్నిబాణ్గా పిలుస్తున్నారు. ప్రైవేటుకు మద్దతు ఇస్తారు సర్... ఇప్పుడు అగ్నికుల్‌కు రూ. 200 కోట్ల ఆర్థిక మద్దతు అందించేందుకు ముందుకు రావడం వల్ల, ప్రభుత్వానికి చెందిన ఒక పరిశోధన--అభివృద్ధి సంస్థతో ప్రత్యక్షంగా పోటీపడుతున్న ఒక ప్రైవేటు కంపెనీకి, బహుశా మొదటిసారిగా, ప్రభుత్వం చేదోడుగా నిలుస్తోందనే అభిప్రాయం కలుగవచ్చు. కానీ, ఇక్కడో సంగతి గుర్తుంచు కోవాలి. ఒక ప్రైవేటు సంస్థకు నిధులిస్తున్నంత మోతాన ఇస్రో ఆర్‌ఎల్‌వి ప్రాజెక్టును ఆకలితో అలమటింటేటట్లు చేయడం కాదు. ఒక్కొక్క మైలురాయిని చేరుకుంటున్న కొద్దీ దానికి నిధులు అందు తూనే ఉంటాయి. పైగా, ఈ రెండు ఆర్‌ఎల్‌వి ప్రాజెక్టులను సరి పోల్చడం సమంజసం కాదు. అవి రెండూ భిన్నమైన టెక్నాలజీ రూపాలను అనుసరిస్తున్నాయి. తుది వినియోగంలో కూడా తేడాలుండవచ్చు. అయినా, ఇస్రోకు

చెందిన ఆర్‌ఎల్‌వి ప్రాజెక్టు ప్రాధాన్యాన్ని తగ్గించే అభిమతం లేదని ప్రభుత్వం స్పష్టం చేయడం మంచిది. ప్రైవేటుకు ద్వారాలు తెరవడంపై సైంటిస్టుల యూనియన్ల నుంచి ఆందోళనలు వ్యక్తమైన నేపథ్యంలో ఇది మరింత అవసరం. జాతీయ ప్రాధాన్యం కలిగిన డీపీ టెక్నాలజీ విభాగంలో రెండు సమాంతర ప్రాజెక్టులకు నిధులు ఇవ్వడం ద్వారా ప్రభుత్వం సమతూకంతోనే వ్యవహరిస్తూ ఉండవచ్చు. పెట్టుబడులను అమలు పరచే తీరు కూడా చాలా ముఖ్యం. ప్రభుత్వ నిధులను అంత పెద్ద యెత్తున అందుకుంటున్న ప్రైవేటు ప్రాజెక్టు అగ్నికుల్ ఒక్కటే కాదు. గణనీయంగా నిధులు అందించే మరో రెండు ఒప్పందాలపై కూడా ఇటీవల సంతకాలు జరిగాయి. బెంగళూరుకు చెందిన గెలాక్స్ ఐ స్పేస్ సొల్యూషన్స్‌కు రూ. 63.84 కోట్లు అందునున్నాయి. అది హై--రెజిస్ట్రేషన్ ఇమెజింగ్ సామర్థ్యం కలిగిన మల్టీ--సెన్సర్ ఉపగ్రహాన్ని అభివృద్ధి చేయనుంది. ఎయిర్ ట్యాక్సిగా ఉపయోగించదగిన చిన్న ఎలక్ట్రిక్ విమానాన్ని తయారు చేసేందుకు (ప్రైవేట్ మొత్తం రూ. 570 కోట్ల వ్యయంలో) యుబిక్స్ టెక్నాలజీస్‌కు రూ. 285 కోట్లు ఇవ్వనున్నారు. ఇలాంటి ప్రాజెక్టులు చాలావాటికి ప్రభుత్వమిచ్చే నిధుల వాటా, వాటి మొత్తం వ్యయంలో చాలావూ 50 శాతం మేరకు లేదా అంతకుమించి ఉంటోంది. ఈక్కింటి రూపంలో ఈ నిధులు అందిస్తే కనుక, ఆ అంతుర సంస్థలలో ప్రభుత్వం మెజారిటీ వాటాదారు అవుతుంది. వాటి పాలనలోనూ దాని మాటకు విలువ ఉంటుంది. కానీ, ప్రభుత్వం వాటికిస్తున్న నిధులు ఇచ్చిక పరివర్తనీయ రుణ పత్రాల రూపంలో ఉంటున్నాయి. అంటే, ప్రభుత్వం ఆ ప్రవాహాన్ని అప్పుగా ఇస్తోందన్నమాట. మున్నుండు దాన్ని ఈక్కింటిగా మార్చు కుంటే మార్పుకోవచ్చు.

వ్యాక్సిన్ కంపెనీల గుణపాఠం రుణ రూపంలో ఆది మూలధనాన్ని ప్రభుత్వం సమకూర్చి

అధికారం మారితే ప్రమాణం మారేనా?

ఎన్నికల సంఘం సాధారణ ప్రభుత్వ విభాగం కాదు. రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 324 కింద ఎన్నికల నిర్వహణకు సంస్థాపికారం కలిగిన రాజ్యాంగ సంస్థ. అందువల్ల దాని నిర్ణయాలపై ప్రజలకు విశ్వాసం ఉండటం ప్రజాస్వామ్యానికి అత్యవసరం. ఇటీవల ఎన్నికల సంఘంలోని ఇద్దరు కమిషనర్లు కొన్ని నిర్ణయాల, విధానాలపై అంతర్గతంగా అభ్యంతరాలు వ్యక్తం చేసి నట్లు వచ్చిన వార్తలను ఈ నేపథ్యంలోనే పరిశీలించాలి. 'ది ఇండియన్ ఎక్స్‌ప్రెస్' వెల్లడించిన వివరాల ప్రకారం, ఎన్నికల కమిషనర్లు సుఖ్బీర్ సింగ్ సంగ, వివేక్ జోషి దాదాపు పది నెలల వ్యవధిలో అనేక సందర్భాల్లో ప్రత్యేక సమగ్ర ఓటర్ల జాబితా సవరణ (సర్), ఫారం--6, ఓటర్ డేటాబేస్ కేంద్రీకరణ, సాంకేతిక వ్యవస్థ, అప్పీల్ వంటి అంశాలపై అభ్యంతరాలు సమాధు చేసినట్లు తెలుస్తోంది. ముఖ్యంగా కొత్త ఓటర్ల సమాధుకు ఉపయోగించే ఫారం--6లో సర్కు సంబంధించిన ప్రశ్నలను చేర్చడంపై చట్టపరమైన అభ్యంతరాలు వ్యక్తమైనట్లు నివేదికలు చెబుతున్నాయి. ఇక్కడ అసలు ప్రశ్న భిన్నాభిప్రాయం ఉన్నదా లేదా అన్నది కాదు. ఆ చర్యకు చట్టబద్ధమైన అధికారం ఎక్కడి నుంచి వచ్చింది? అనేదే. ఎన్నికల సంఘం తన చర్యలన్నీ చట్టం, నిబంధనలకు అను గుణించిన జరిగాయనీ, పది నెలల కాలంలోని కొన్ని అంతర్గత నోట్లను మాత్రమే చూపడం ద్వారా మొత్తం వ్యవహారంలో ఒక భాగాన్ని మాత్రమే చూపుతున్నారనీ చెబుతోంది. అంతర్గత చర్యలో భిన్నాభిప్రాయాలు ఉండటం అసాధారణం కాదు. ఒక కమిషనర్ అభ్యంతరం వ్యక్తం చేశారనే కారణంతో ఆ నిర్ణయం వెంటనే చట్టవిరుద్ధం కాదు. అయితే దీనికి మరో వైపు కూడా ఉంది. 'తుది నిర్ణయాలు ఏకగ్రీవంగానే జరిగాయ' అనే ప్రకటన ఒక్కటే, ప్రతి చర్యకు చట్టబద్ధమైన అధికారం ఉందనీ నిరూపించదు. అందుకే మాజీ ప్రధాన ఎన్నికల కమిషనర్లు ఎన్.వై. ఖుర్షీ, ఓ.పి. రావత్ సూచించినట్లు, ముఖ్యమైన నిర్ణయాలకు సంబంధించిన రికార్డు లను-- ఎవరు ఏమి ప్రతిపాదించారు, ఎవరు అభ్యంతరం తెలి పారు, తుది నిర్ణయం ఏమిటి, అది ఏక్షగ్రీవమా లేక మెజారిటీ తోనా-- ప్రజలకు అందు జాబులో ఉండడం మంచిది. ఇక్కడ ఒక చట్టపరమైన స్పష్టత అవసరం. ప్రతి నిర్ణయం ఏకగ్రీవంగా ఉండాలిందనేని చెప్పడం సరైంది కాదు. వర్తించే చట్టపరమైన విధానాన్ని అనుసరించి అవసరమైనప్పుడు మెజారిటీ నిర్ణయం తీసుకోవచ్చు. కాబట్టి ప్రశ్న 'అందరూ అంగీకరించారా?' అనేది మాత్రమే కాదు; 'చట్టబద్ధమైన విధానాన్ని అనుసరించి నిర్ణయం తీసుకున్నారా?' అనేదే. ఇంకా తీవ్రమైన ప్రశ్న ఓటర్ డేటాబేస్ కేంద్రీకరణకు సంబంధించినది. ఎన్నికల సమాధు అధికారులకు చట్టం ఇచ్చిన అధికారాలను ఏదైనా కేంద్ర సాంకేతిక వ్యవస్థ

అధిగమిస్తే, అది కేవలం సాంకేతిక సమస్య కాదు; అది చట్టపరమైన సమస్య. సాఫ్ట్‌వేర్‌కు స్వయంగా చట్టబద్ధమైన అధికారం ఉండదు. అది చట్టబద్ధమైన అధికారికి సహాయపడాలి కానీ అతని స్థానాన్ని ఆక్రమించకూడదు. అందువల్ల ఓటర్ డేటాబేస్పై స్వతంత్ర సాంకేతిక అడిట్ అవసరం. ఎవరు డేటాను మార్చగలరు? ఏ అధికారి అదేంతో మార్పు జరుగుతుంది? స్థానిక ఎన్నికల సమాధు అధికారి నిర్ణయాన్ని కేంద్ర వ్యవస్థ మార్చగలదా? ప్రతి మార్పుకు డిజిటల్ రికార్డు ఉందా? వంటి ప్రశ్నలకు సమాధానాలు రావాలి. నిష్పాక్షికంగా ఉండటమే కాదు, కనిపించాలి! పశ్చిమ బెంగాల్‌లో తొలగించిన ఓటర్లకు సంబంధించిన భారీ సంఖ్యలో అప్పీల్ విషయంలో కూడా ఇదే పారదర్శకత అవసరం. ఎన్నికల సంఘం తరఫున అప్పీల్ల దాఖలు చేయడానికి ఎవరు అనుమతి ఇచ్చారు? ఏ చట్టం కింద ఇచ్చారు? ఆ నిర్ణయాన్ని ఎవరు అమలు చేశారు? అన్నది రికార్డులతో స్పష్టమవ్వాలి. ఈ వివాదానికి మరో రాజ్యాంగపరమైన నేపథ్యం ఉంది. ఎన్నికల కమిషనర్ల నియామకానికి సంబంధించిన 2023 చట్టం-- ప్రధాన ఎన్నికల కమిషనర్, ఎన్నికల కమిషనర్ల ఎంపిక కమిటీలో భారత ప్రధాన న్యాయమూర్తి స్థానంలో ప్రధానమంత్రి నియమించే కేంద్ర కేబినెట్ మంత్రిని ఉంచింది. ఇటీవల జస్టిస్ డిపాల్ కర్తా ఈ మార్పు కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ప్రణామవంతమైన వీటి లభించే పరిస్థితిని సృష్టించడనీ, ఇది 'పెర్మిషన్ టెస్ట్' పరంగా ప్రశ్నలు లేవ నెత్తుతుందనీ వ్యాఖ్యానించారు. ప్రజల ధృష్టిలో ఎన్నికల సంఘం స్వతంత్రంగా కనిపించాల్సిన అవసరాన్ని ఈ వ్యాఖ్య స్పష్టం చేస్తుంది. ఇక్కడే సవనీ చాప్లా వ్యవహారం గుర్తుకు వస్తుంది. కాంగ్రెస్ నేతృత్వంలోని యూపీఏ అధికారంలో ఉన్నప్పుడు, 2006లో ఎన్‌డీఎ 205 మంది ఎంపీల సంతకాలతో రాష్ట్రపతి

సప్పటికీ, ప్రైవేటు కంపెనీలు సాధారణంగా వాటి ఇన్వెస్టర్లకు, వాటాదారులకు జవాబుదారీగా ఉంటాయి. ప్రభుత్వం మాట విని తీరాలన్న రూలేమీ లేదు. లాభాలు గడించేందుకు విలీనాలు, టెక్నాలజీ బదలాయంపులు వంటివాటికెక్కడం ప్రైవేటురంగంలో సాధారణం. ఇక్కడే చిక్కుంది. డీఎస్ఐ సమకూర్చే ప్రజా నిధులతో ఒక పూర్వోత్పత్త టెక్నాలజీని అభివృద్ధి చేసిన కంపెనీని రేపు ఏ బహుళజాతి కంపెనీయో లేదా అంతకన్నా పెద్ద ప్రత్యర్థి సంస్థా స్వాధీనం చేసుకుంటే, ప్రభుత్వ నిధులతో పూర్వోత్పత్త సామర్థ్యాన్ని అభివృద్ధి చేసుకోవడంలోని ప్రయోజనమే దెబ్బ తినవచ్చు. వ్యాక్సిన్ తయారీలో 1990ల చివరలో ఇలాంటి పరిస్థితే ఉత్పన్నమైంది. ఇప్పుడు అగ్నికుల్, యుబిక్స్‌లకు డీఎస్ఐకి చెందిన ఏ టెక్నాలజీ డెవలప్‌మెంట్ బోర్డు అయితే నిధులు ఇస్తోందో అదే బోర్డు, బహుళజాతి టీకా సరఫరాదారుల గుర్తొచ్చినట్లాన్ని బ్రేక్ చేసేందుకు, బయోటెక్ అంతుర సంస్థలకు నిధులు ఇచ్చింది. పరిశోధన--అభివృద్ధికి డీఎస్ఐ ఉదారంగా ఇచ్చిన గ్రాంట్లతో రెండు భారతీయ కంపెనీలు హెపటైటిస్ వ్యాక్సిన్ ధరలను అంతర్జాతీయంగా విజయవంతంగా తగ్గించగలిగా యి. అయితే, ఆ తర్వాత, ఆ రెండు కంపెనీల్లో ఒకదానిని ఒక పోటీదాయక బహుళజాతి సంస్థ స్వాధీనం చేసుకుంది. డీఎస్ఐకానీ, ప్రభుత్వంకానీ దాన్ని అవలేకపోయాయి. ఒక ముఖ్యమైన అవసరాన్ని తీర్చే సామర్థ్యాన్ని నిర్మించడంలో ప్రభుత్వ తోడ్పాటును అందుకున్న సంస్థ చివరకు ఒక బహుళజాతి వ్యాక్సిన్ కంపెనీ పరమైంది. డీపీ టెక్ రంగంలో మనం తిరిగి అలాంటి స్థితిలో చిక్కుకోకూడదు. ఏ ప్రైవేటు ప్రాజెక్టులకు నిధులు సమకూరుస్తున్నా ప్రభుత్వం తప్పనిసరిగా కొన్ని నియంత్రణలు చేతిలో పెట్టుకుని సమతుల్యతను పాటించాలి. ఎందుకంటే, నిధుల స్థాయిలు, ఇమిడివున్న టెక్నాలజీల పూర్వోత్పత్త ప్రాధాన్యం రెండింటిలోనూ పెడుతున్న పణం ఎక్కువగా ఉంది.

ఇబ్బల్ కలామేకు వినపివ్రతం సమర్పించి, ఎన్నికల కమిషనర్ సవనీ చాప్లా తొలగించాలని కోరింది. ఆయనకు కాంగ్రెస్ నాయకులతో రాజకీయ, వ్యక్తిగత సంబంధాలు ఉన్నాయనీ, అవి ఎన్నికల కమిషన్ సర్ నిష్పాక్షికతపై సందేహాల కలిగిస్తున్నాయనీ ఎన్ డీఎ తోపాటించింది. ఆ వ్యవహారం సుప్రీంకోర్టు వరకు వెళ్లింది. ఆ సమయంలో టీజేపీ ముందుకు తెచ్చిన ప్రధాన స్వాతంత్ర-- ఎన్నికల కమిషనర్ నిష్పాక్షికంగా ఉండటమే కాకుండా, ఉన్నట్టు కనిపించాలి కూడా. అధికారంలోనూ, ప్రతిపక్షంలోనూ 2006 పరిస్థితిని 2026 పరిస్థితితో పూర్తిగా సమానం చేయడం సరైంది కాదు. అప్పటి ఆరోపణలు ఒక కమిషనర్ రాజకీయ సంబంధాలపై ఉండగా, ఇప్పుడు ఎన్నికల నిర్వహణ విధానాలు, ఫారాలు, డేటాబేస్, అంతర్గత నిర్ణయ ప్రక్రియపై కమిషనర్ల అభ్యంతరాలు వెలుగులోకి వచ్చాయి. అయినప్పటికీ రాజ్యాంగ స్వాతంత్ర మాత్రం ఒకటే-- ఎన్నికల సంఘంపై ఉన్నప్పుడు రాష్ట్రపతి, పార్లమెంటు, న్యాయస్థానం వంటి సంస్థాగత మార్గాలను ఉపయోగించింది. నేడు ప్రతిపక్ష పార్టీలూ అదేస్థాయి ఆధారాలతో ముందుకు రావాలనుకుంటే, కేవలం రాజకీయ విమర్శలకే పరిమితం కాకుండా అధికారిక రికార్డులు కోరాలి, నిర్దిష్ట చర్యలను న్యాయపరంగా సవాలు చేయాలి, అవసరమైతే స్వతంత్ర అడిట్ కోరాలి. మరి టీజేపీ ఏం చేయాలి? 2006లో ప్రతిపక్షంలో ఉన్నప్పుడు కోసిన అదే ప్రమాణాన్ని ఇప్పుడు అధికారంలో ఉన్నప్పుడు కూడా పాటించాలి. ఎన్నికల సంఘంపై వచ్చిన ఆరోపణలను రాజకీయ దాడిగా కొట్టిపారేయకుండా రికార్డులను బహిష్కరం చేయాలి. చట్టబద్ధమైన అధికారం లేకుండా ఏదైనా చర్య జరిగినట్లు నిర్ధారణ అయితే దానిని సరిచేయాలి. ఓటర్ల హక్కులకు నష్టం జరిగితే పరిహార మార్గం కల్పించాలి. తప్పు చేసిన వ్యక్తి ఎవరూ అనేకంటే, తప్పు ఎలా జరిగింది, దాన్ని ఎలా నిరోధించాలి అన్నది చూడాలి. ఇది టీజేపీకే కాదు, కాంగ్రెస్‌తో సహా అన్ని పార్టీలకూ వర్తించే ప్రమాణం కావాలి. ప్రతిపక్షంలో ఉన్నప్పుడు ఒక ప్రమాణం, అధికారంలో ఉన్నప్పుడు మరో ప్రమాణం ప్రజాస్వామ్య సంస్థలకు ప్రమాదకరం. ఎన్నికల సంఘం టీజేపీ వైపుండా, కాంగ్రెస్ వైపుండా అనేది ప్రశ్న కాదు. ఎన్నికల సంఘం రాజ్యాంగం వైపు ఉందని ప్రజల లకు స్పష్టంగా కనిపించేలా ఉండాలి. అదే అసలు పరీక్ష. గెలిచినవారికీ, ఓడిపోయినవారికీ ఎన్నికల ఫలితాన్ని అంగీకరించేంత విశ్వాసం కలిగించగలిగితేనే ఎన్నికల సంఘం తన రాజ్యాంగ బాధ్యతను సంతృప్తంగా నిర్వహించినట్లువుతుంది.